TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2019. gada 14. martā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos – Direktīva 2003/86/EK – 16. panta 2. punkta a) apakšpunkts – 17. pants – Ģimenes locekļa, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, uzturēšanās atļaujas atsaukšana – Tādu trešo valstu valstspiederīgo statuss, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji – Direktīva 2003/109/EK – 9. panta 1. punkta a) apakšpunkts – Šī statusa zaudēšana – Krāpšana – Nezināšana par krāpšanu

Lietā C-557/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, kuru *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 20. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 22. septembrī, tiesvedībā

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

pret

Y. Z.,

Z. Z.,

Y. Y.,

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: septītās palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], kas pilda ceturtās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], K. Likurgs [*C. Lycourgos*], (referents) E. Juhāss [*E. Juhász*], K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerāladvokāts: P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretāre: M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 5. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– Y. Z., Z. Z. un Y. Y. vārdā – *M. Strooij* un *A. C. M. Nederveen*, *advocaten*,

– Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *M. H. S. Gijzen*, kā arī *J. M. Hoogveld*, pārstāvji,

– Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *R. Troosters* un *C. Cattabriga*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2018. gada 4. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 2003/86/EK (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos (OV 2003, L 251, 12. lpp.) 16. panta 2. punkta a) apakšpunktu un Padomes Direktīvas 2003/109/EK (2003. gada 25. novembris) par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji (OV 2004, L 16, 44. lpp.), 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie* (drošības un tieslietu valsts sekretārs, Nīderlande) (turpmāk tekstā – "valsts sekretārs") un Y. Z., Z. Z. un Y. Y. (turpmāk tekstā – "tēvs", "dēls" un "māte") par valsts sekretāra lēmumiem, ar kuriem ir atsauktas Y. Z., Z. Z. un Y. Y. piešķirtās uzturēšanās atļaujas, uzliekot viņiem pienākumu nekavējoties pamest Nīderlandes teritoriju un nosakot aizliegumu tiem atgriezties.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2003/86

3 Direktīvas 2003/86 2. un 4. apsvērumā ir noteikts:

"(2) Pasākumi attiecībā uz ģimeņu atkalapvienošanos jānosaka saskaņā ar pienākumu aizsargāt ģimeni un ievērot ģimenes dzīves tiesības, kas paustas daudzos starptautisko tiesību aktos. Šī direktīva ievēro pamattiesības un ņem vērā principus, kurus jo īpaši atzīst Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pants un Eiropas Savienības Pamattiesību harta.

[..]

(4) Ģimeņu atkalapvienošanās ir līdzeklis, lai padarītu iespējamu ģimenes dzīvi. Veicinot trešo valstu pilsoņu integrāciju dalībvalstī, ģimeņu atkal apvienošana palīdz radīt kultūrsociālo stabilitāti, kas veicina arī ekonomisko un sociālo kohēziju – Kopienas pamatmērķi, kas noteikts līgumā."

4 Atbilstoši šīs direktīvas 1. pantam:

"Šīs direktīvas mērķis ir paredzēt nosacījumus ģimenes atkalapvienošanās tiesību īstenošanai attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi uzturas dalībvalstu teritorijā."

5 Minētās direktīvas 2. pantā ir paredzēts:

"Šajā direktīvā ir šādas definīcijas:

[..]

c) "apgādnieks" ir trešās valsts pilsonis, kas likumīgi uzturas dalībvalstī un iesniedz pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanos, vai kura ģimenes locekļi iesniedz pieteikumu par atkalapvienošanos ar viņu;

d) "ģimenes atkalapvienošanās" ir trešās valsts pilsoņa, kas likumīgi uzturas dalībvalstī, ģimenes locekļu ieceļošana un uzturēšanās šajā dalībvalstī, lai saglabātu ģimeni, neatkarīgi no tā, vai ģimenes attiecības rodas pirms vai pēc iedzīvotāja ieceļošanas šajā valstī;

[..]."

6 Direktīvas 2003/86 4. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Saskaņā ar šo direktīvu un ievērojot IV nodaļā izklāstītos noteikumus, kā arī 16. pantu, dalībvalstis atļauj šādu ģimenes locekļu iebraukšanu un uzturēšanos:

a) apgādnieka laulātais;

b) apgādnieka vai viņa/viņas laulātā nepilngadīgi bērni [..];

[..]."

7 Šīs direktīvas 5. panta 2. punkta pirmajā daļā ir paredzēts:

"Pieteikumam pievieno dokumentārus pierādījumus par ģimenes attiecībām un pierādījumus par atbilstību 4. un 6. pantā paredzētajiem noteikumiem un, vajadzības gadījumā, 7. un 8. panta noteikumiem [..]."

8 Minētās direktīvas 7. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Ja iesniegts pieteikums par ģimenes atkalapvienošanos, atbilstošā dalībvalsts var pieprasīt personai, kas iesniegusi pieteikum[u], nodrošināt pierādījumus, ka apgādniekam ir:

[..]

c) stabili un pastāvīgi ienākumi, kas ir pietiekami, lai uzturētu sevi un savas ģimenes locekļus, neizmantojot attiecīgās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu. [..]"

9 Direktīvas 2003/86 13. panta 3. punktā ir noteikts:

"Ģimenes loceklim(-iem) piešķirto uzturēšanās atļauju derīguma termiņš principā nedrīkst pārsniegt apgādnieka uzturēšanās atļaujas derīguma termiņu."

10 Šīs direktīvas 16. panta 2. un 3. punktā ir paredzēts:

"2. Dalībvalstis var arī noraidīt pieteikumu par ieceļošanu un uzturēšanos ģimenes atkalapvienošanās nolūkos vai atsaukt vai atteikties atjaunot ģimenes locekļu uzturēšanās atļauju, ja konstatē, ka:

a) ir izmantota nepatiesa vai maldinoša informācija, viltoti vai falsificēti dokumenti, īstenota krāpšana citā veidā vai izmantoti citi nelikumīgi līdzekļi;

[..]

3. Dalībvalstis var atsaukt vai atteikties atjaunot uzturēšanās atļauju ģimenes loceklim, ja apgādnieka uzturēšanās laiks ir beidzies un ģimenes loceklim vēl nav piešķirta patstāvīga uzturēšanās atļauja saskaņā ar 15. pantu."

11 Atbilstoši minētās direktīvas 17. pantam:

"Dalībvalstis pienācīgi ņem vērā personas ģimenes attiecību veidu un pastāvību, viņa[s] uzturēšanās laiku dalībvalstī un [..] ģimenes, kultūras vai sociālo saišu esamību ar savu izcelsmes valsti, ja pieteikumu noraida, atsauc vai atsaka pagarināt uzturēšanās atļauju, vai lemj par apgādnieka un viņa ģimenes locekļu izraidīšanu no valsts."

Direktīva 2003/109

12 Direktīvas 2003/109 2., 4., 6. un 12. apsvērumā ir noteikts:

"(2) Eiropadome tās īpašajā sanāksmē Tamperē 1999. gada 15. un 16. oktobrī noteica, ka trešo valstu pilsoņu juridiskais statuss jātuvina dalībvalstu pilsoņu juridiskajam statusam un ka personai, kas likumīgi nodzīvojusi dalībvalstī laikposmu, kurš vēl jānosaka, un kam ir pastāvīgas uzturēšanās atļauja, jāpiešķir virkne vienotu tiesību, kuras cik iespējams līdzinās Eiropas Savienības pilsoņu tiesībām.

[..]

(4) To trešo valstu pilsoņu integrācija, kas ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji, ir ekonomiskās un sociālās kohēzijas – Līgumā paredzētā Kopienas pamatmērķa – būtisks elements.

[..]

(6) Galvenajam kritērijam, lai iegūtu pastāvīgā iedzīvotāja statusu, būtu jābūt uzturēšanās ilgumam dalībvalsts teritorijā. Uzturēšanās laikam jābūt likumīgam un nepārtrauktam, lai pierādītu, ka persona ir nostiprinājusies valstī. [..]

[..]

(12) Lai izveidotu īstu instrumentu pastāvīgo iedzīvotāju integrācijai sabiedrībā, kurā tie dzīvo, pastāvīgajiem iedzīvotājiem ir jānodrošina vienlīdzīga attieksme ar dalībvalsts pilsoņiem dažādos ekonomikas un sociālos jautājumos saskaņā ar šajā direktīvā noteiktajiem attiecīgiem nosacījumiem."

13 Šīs direktīvas 4. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Dalībvalstis piešķir pastāvīgā iedzīvotāja statusu tiem trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi un nepārtraukti tās teritorijā nodzīvojuši piecus gadus tieši pirms attiecīgā pieteikuma iesniegšanas."

14 Minētās direktīvas 5. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Dalībvalstis pieprasa, lai trešo valstu pilsoņi sniedz pierādījumus par to, ka viņu rīcībā gan pašiem, gan atkarīgajiem ģimenes locekļiem ir:

a) stabili un regulāri ienākumi, kas ir pietiekami, lai uzturētu sevi un savas ģimenes locekļus, neizmantojot attiecīgās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu. [..]

[..]."

15 Direktīvas 2003/109 7. panta 1. punkta pirmā daļa ir formulēta šādi:

"Lai iegūtu pastāvīgā iedzīvotāja statusu, attiecīgais trešās valsts pilsonis iesniedz pieteikumu tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā viņš/viņa dzīvo. Pieteikumam pievieno dokumentārus pierādījumus, kas jānosaka valsts tiesību aktos, ka viņš/viņa atbilst nosacījumiem, kuri izklāstīti 4. un 5. pantā [..]."

16 Atbilstoši šīs direktīvas 8. panta 1. punktam:

"Pastāvīgā iedzīvotāja statuss ir pastāvīgs saskaņā ar 9. pantu."

17 Minētās direktīvas 9. pantā ir paredzēts:

"1. Pastāvīgajiem iedzīvotājiem vairs nav tiesību saglabāt pastāvīgā iedzīvotāja statusu šādos gadījumos:

a) ja atklāj, ka pastāvīgā iedzīvotāja statuss iegūts negodīgi;

[..]

7. Ja pastāvīgā iedzīvotāja statusa atsaukšana vai zaudēšana nenoved pie izraidīšanas, dalībvalsts atļauj attiecīgajai personai palikt tās teritorijā, ja tā izpilda nosacījumus, kas paredzēti valsts tiesību aktos, un/vai tā nerada draudus sabiedriskajai kārtībai vai sabiedrības drošībai."

Lēmums Nr. 1/80

18 Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmumā Nr. 1/80 par asociācijas izveidi, kas ir pievienots Līgumam, ar kuru tiek izveidota asociācija starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju, kuru 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kurš Kopienas vārdā ir noslēgts un apstiprināts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu 64/732/EEK (OV 1964, 217, 3685. lpp.), 7. panta pirmajā daļā ir paredzēts:

"Dalībvalstī likumīgi nodarbināta darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes locekļiem, kuri saņēmuši atļauju viņam pievienoties:

– ir tiesības, ar nosacījumu, ka darba ņēmējiem no Kopienas dalībvalstīm tiek dota priekšroka, pieņemt jebkuru darba piedāvājumu, ja vien tie šajā valstī likumīgi ir dzīvojuši vismaz trīs gadus;

– ir brīva pieeja jebkuram algotam darbam pēc to izvēles, ja vien tie šajā valstī likumīgi ir nodzīvojuši vismaz piecus gadus."

Nīderlandes tiesības

19 14. panta 1. punktā 2000. gada 23. novembra *wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet* (Likums par vispārīgu grozījumu izdarīšanu Ārvalstnieku likumā), (*Stb. 2000*, Nr. 495, turpmāk tekstā – "2000. gada likums") ir paredzēts:

"Ministra kompetencē ietilpst:

a) apmierināt, noraidīt vai atstāt neizskatītu termiņuzturēšanās atļaujas pieteikumu;

[..]."

20 Šī likuma 18. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Pieteikums pagarināt 14. pantā paredzētās termiņuzturēšanās atļaujas derīguma termiņu var tikt noraidīts, ja:

[..]

c) ārzemnieks ir sniedzis neprecīzu informāciju vai nav sniedzis informāciju, lai gan šī informācija būtu izraisījusi sākotnējā saņemšanas vai pagarināšanas pieteikuma noraidīšanu;

[..]."

21 Minētā likuma 19. pants ir formulēts šādi:

"Termiņuzturēšanās atļauju var atsaukt 18. panta 1. punktā minēto iemeslu dēļ, izņemot b) apakšpunktā minēto iemeslu [..]."

22 Atbilstoši 2000. gada likuma 45.a panta 1. punktam:

"Ministra kompetencē ietilpst:

a) apmierināt, noraidīt vai atstāt neizskatītu pastāvīgā iedzīvotāja beztermiņa uzturēšanās atļaujas pieteikumu – ES;

b) atsaukt pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauju – ES."

23 Šā likuma 45.d panta 3. punktā ir paredzēts:

"Pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauja – ES tiek atsaukta, ja:

[..]

b) uzturēšanās atļauja ir saņemta krāpnieciskā veidā."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

24 No 2001. gada 29. marta tēvam, kam ir Ķīnas pilsonība, tika piešķirta parastā termiņuzturēšanās atļauja Nīderlandē viņa apgalvoto darbību kā sabiedrības vadītājam ietvaros un pēc tam – no 2006. gada 28. aprīļa – parastā beztermiņa uzturēšanās atļauja šajā dalībvalstī. Šī uzturēšanās atļauja ir piešķirta, pamatojoties vienīgi uz valsts tiesībām.

25 2002. gada 31. janvārī māte un dēls, attiecīgi tēva laulātā un pāra nepilngadīgais bērns, kurš ir dzimis 1991. gadā, kuriem arī ir Ķīnas pilsonība, saņēma parasto termiņuzturēšanās atļauju minētajā dalībvalstī atbilstoši 2000. gada likuma 14. pantam. Šīs atļaujas tika izsniegtas ģimenes atkalapvienošanās nolūkā ar tēvu Direktīvas 2003/86 izpratnē. Sākot no 2006. gada 18. oktobra mātei un dēlam tika izsniegtas parastās beztermiņa uzturēšanās atļaujas šajā pašā dalībvalstī ar norādi "pastāvīgais iedzīvotājs – EK" atbilstoši 2000. gada likuma 20. un 21. pantam, kuri ir aizstāti un būtībā pārņemti šī likuma 45.a pantā, ar kuru ir transponēti Direktīvas 2003/109 7. un 8. pants.

26 Ar vairākiem 2014. gada 29. janvāra lēmumiem valsts sekretārs ar atpakaļejošu spēku atsauca, pirmkārt, dažādas tēvam piešķirtās parastās uzturēšanās atļaujas, jo, tā kā viņu nodarbinošā sabiedrība neveica nekādu darbību, pēdējā minētā apgalvotā nodarbinātība bija fiktīva un tā atļaujas tātad bija iegūtas krāpnieciski. Otrkārt, valsts sekretārs ar atpakaļejošu spēku atsauca arī mātei un dēlam piešķirtās

termiņuzturēšanās atļaujas saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos, kā arī viņiem piešķirtās pastāvīgo iedzīvotāju uzturēšanās atļaujas. Ar šiem lēmumiem valsts sekretārs ir arī uzlicis tēvam, mātei un dēlam pienākumu nekavējoties atstāt Nīderlandes teritoriju un izteicis aizliegumu viņiem šajā teritorijā atgriezties.

27 Runājot it īpaši par parastajām termiņuzturēšanās atļaujām mātei un dēlam, kuras tika atsauktas, piemērojot 2000. gada likuma 18. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 19. pantu, ar kuriem valsts tiesībās tiek īstenots Direktīvas 2003/86 16. panta 2. punkta a) apakšpunkts, valsts sekretārs uzskata, ka tās ir iegūtas krāpnieciski, jo tās ir izsniegtas, pamatojoties uz tēva darbavietas krāpnieciskām izziņām. Tas pats attiecoties uz mātes un dēla pastāvīgo iedzīvotāju uzturēšanās atļaujām. Proti, pirmkārt, šīs atļaujas ir saņemtas, pamatojoties uz kļūdainu pieņēmumu, ka mātes un dēla uzturēšanās Nīderlandē pirms minēto atļauju piešķiršanas bija likumīga. Otrkārt, šīs tēva darbavietas krāpnieciskās izziņas tika iesniegtas arī šo uzturēšanās atļauju saņemšanai, lai liktu domāt, ka mātei un dēlam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi, jo nevienā brīdī pēdējiem minētajiem nebija pašiem savu šādu līdzekļu.

28 Valsts sekretāra ieskatā apstāklim, vai māte un dēls bija vai nebija informēti par tēva īstenoto krāpšanu un par pēdējā minētā darbavietas izziņu krāpniecisko raksturu, nav nozīmes.

29 Ar 2015. gada 4. maija lēmumu valsts sekretārs noraidīja tēva, mātes un dēla par 2014. gada 29. janvāra lēmumiem iesniegto sūdzību.

30 Izskatot prasību par 2015. gada 4. maija lēmumu, *rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa, Nīderlande) 2016. gada 31. maija spriedumā uzskatīja, ka valsts sekretārs pamatoti ir atsaucis dažādās tēva uzturēšanās atļaujas, kā arī, no vienas puses, mātes un dēla parastās termiņuzturēšanās atļaujas, piemērojot Direktīvas 2003/86 16. panta 2. punkta a) apakšpunktu, un, no otras puses, pēdējo minēto pastāvīgo iedzīvotāju uzturēšanās atļaujas atbilstoši Direktīvas 2003/109 9. panta 1. punkta a) apakšpunktam. Turpretī šī tiesa uzskatīja, ka prasība ir pamatota tiktāl, ciktāl valsts sekretārs nav pietiekami izskaidrojis iemeslus, kuru dēļ ar dēlam piešķirtās uzturēšanās atļaujas atsaukšanu nav pārkāptas viņa tiesības uz privāto dzīvi, kas garantētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī (turpmāk tekstā – "ECPAK"), 8. pantā.

31 Valsts sekretārs, no vienas puses, un tēvs, māte un dēls, no otras puses, par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzības iesniedzējtiesā.

32 Šī tiesa apmierināja valsts sekretāra iesniegto apelācijas sūdzību.

33 Proti, minētā tiesa uzskatīja, ka valsts sekretārs, konstatējot, ka, ņemot vērā dažādās pastāvošās intereses, ar dēlam piešķirtās uzturēšanās atļaujas atsaukšanu netika pārkāpts ECPAK 8. pants, nav pieļāvis kļūdu tiesību piemērošanā. Tā piebilda, ka Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 7. pants, kuram ir piešķirama tāda pati nozīme un tāda pati piemērošanas joma kā ECPAK 8. pantam, neliktu veikt atšķirīgu vērtējumu.

34 Runājot par tēva, mātes un dēla iesniegto pretapelācijas sūdzību, iesniedzējtiesa norāda, ka nav ticis apstrīdēts, ka tēvs savu termiņuzturēšanās atļauju un beztermiņa uzturēšanās atļauju ir ieguvis krāpnieciski, jo viņa nodarbinātība bija fiktīva. Tādējādi strīds attiecas vienīgi uz sekām, kādas pieļautā krāpšana rada attiecībā uz mātes un dēla uzturēšanās tiesībām.

35 Šajā pēdējā ziņā šī tiesa uzsver, pirmkārt, ka ir skaidrs, ka krāpnieciskās darbavietas izziņas, kuras tēvs ir iesniedzis, lai pierādītu, ka viņam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi Direktīvas 2003/86 7. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ir pamats mātes un dēla parastās termiņuzturēšanās atļaujas piešķiršanai un pagarināšanai. Tomēr tēvam šādu ienākumu nekad nav bijis, jo viņa nodarbinātība bija fiktīva. Turklāt minētā tiesa norāda, ka māte un dēls nav ieguvuši

patstāvīgas uzturēšanas atļaujas šīs direktīvas 15. panta 1. punkta izpratnē, jo Nīderlandes tiesībās šāda uzturēšanās atļauja ir ierobežota ar humanitāriem iemesliem, kuriem nav tikai pagaidu rakstura, un ka māte un dēls nekad nav lūguši to piešķirt.

36 Runājot, pirmkārt, par mātei un dēlam piešķirtajām pastāvīgo iedzīvotāju uzturēšanās atļaujām, iesniedzējtiesa uzsver, ka ir skaidrs arī, ka šo pēdējo minēto uzturēšanās Nīderlandes teritorijā pirms šo atļauju saņemšanas bija balstīta uz tēva pieļauto krāpšanu. Šī iemesla dēļ pieņēmums, ka viņi atbilda piecu gadu ilgas likumīgas uzturēšanās dalībvalsts teritorijā nosacījumam, kas paredzēts Direktīvas 2003/109 4. panta 1. punktā, arī bija balstīts uz krāpšanu. Turklāt minētās atļaujas tika saņemtas, pamatojoties uz krāpnieciskām tēva darba devēja izziņām, kuras tika iesniegtas šīs saņemšanas nolūkā.

37 Tomēr šīs tiesas ieskatā šajā gadījumā ir jāievēro premisa, ka māte un dēls nezināja par tēva krāpniecisko rīcību, jo valsts sekretārs ne tikai nav apgalvojis, ka viņi par to zināja, bet turklāt arī uzskatījis, ka šim aspektam nav nozīmes.

38 Minētā tiesa šaubās par to, vai šādos apstākļos valsts sekretārs varēja likumīgi atsaukt, no vienas puses, mātei un dēlam piešķirtās termiņuzturēšanās atļaujas atbilstoši Direktīvas 2003/86 16. panta 2. punkta a) apakšpunktam un, no otras puses, pēdējiem minētajiem, piemērojot Direktīvas 2003/109 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu, piešķirtās pastāvīgo iedzīvotāju uzturēšanās atļaujas.

39 Šādos apstākļos *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas [2003/86] 16. panta 2. punkta ievaddaļa un a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā ģimenes atkalapvienošanās nolūkā piešķirtas uzturēšanās atļaujas atsaukšana, ja šī atļauja ir iegūta, sniedzot krāpniecisku informāciju, taču ģimenes loceklis nezināja, ka šī informācija ir krāpnieciska?

2) Vai Direktīvas [2003/109] 9. panta 1. punkta ievaddaļa un a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā pastāvīgā iedzīvotāja statusa atsaukšana, ja tas ir iegūts, sniedzot krāpniecisku informāciju, taču pastāvīgais iedzīvotājs nezināja, ka šī informācija ir krāpnieciska?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

40 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2003/86 16. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka tajā netiek pieļauts, ka dalībvalsts atsauc trešās valsts valstspiederīgā ģimenes locekļu uzturēšanās atļaujas, kas piešķirtas, piemērojot šo direktīvu, tādēļ, ka, lai saņemtu šīs atļaujas, ir iesniegti falsificēti dokumenti, gadījumā, kad šie ģimenes locekļi nezināja par šo dokumentu krāpniecisko raksturu.

41 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2003/86 4. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu dalībvalstis atbilstoši šai direktīvai atļauj apgādnieka laulātā un apgādnieka vai viņa/viņas laulātā nepilngadīgo bērnu iebraukšanu un uzturēšanos. Atbilstoši minētās direktīvas 5. panta 2. punktam ieceļošanas un uzturēšanās pieteikumam pievieno dokumentārus pierādījumus, kuri apliecina, ka tostarp ir izpildīti nosacījumi, kas minēti šīs pašas direktīvas 7. pantā, kura 1. punkta c) apakšpunktā ir paredzēts, ka attiecīgā dalībvalsts var pieprasīt personai, kas iesniegusi pieteikumi, nodrošināt pierādījumus, ka apgādniekam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi, lai uzturētu sevi un savas ģimenes locekļus, neizmantojot attiecīgās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu.

42 Direktīvas 2003/86 16. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var atsaukt ģimenes locekļa uzturēšanās atļauju, ja ir pierādīts, ka ir izmantota nepatiesa vai maldinoša informācija, viltoti vai falsificēti dokumenti, īstenota krāpšana citādi vai izmantoti citi nelikumīgi līdzekļi.

43 No šīs tiesību normas izriet, ka dalībvalstis principā drīkst atsaukt šo atļauju, ja, lai saņemtu minēto atļauju, ir iesniegti falsificēti dokumenti vai īstenota krāpšana. Minētajā tiesību normā nav nedz identificēta persona, kura ir iesniegusi vai izmantojusi šos dokumentus vai kura ir īstenojuši šo krāpšanu, nedz arī tajā ir prasīts, ka attiecīgajam ģimenes loceklim par to ir bijis jāzina. No šī formulējuma izriet arī, ka, ja šajā pašā nolūkā vienkārši ir izmantota nepatiesa informācija vai viltoti dokumenti, tostarp, lai liktu domāt, ka apgādnieka rīcībā atbilstoši šīs direktīvas 7. panta 1. punkta c) apakšpunktam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi, ar to ir pietiekami, lai pamatotu lēmumu atsaukt ģimenes locekļu uzturēšanās atļauju, turklāt Direktīvas 2003/86 16. panta 2. punkta a) apakšpunktā nav prasīts, lai tiktu pierādīts šo ģimenes locekļu krāpnieciskais nodoms vai tas, ka pēdējie minētie zināja par šīs informācijas vai šo dokumentu nepatieso raksturu.

44 Šādu interpretāciju apstiprina Direktīvas 2003/86 16. panta 2. punkta a) apakšpunkta sistēmiskā interpretācija.

45 Proti, šajā tiesību normā paredzētie uzturēšanās atļaujas atsaukšanas iemesli ir identiski ieceļošanas un uzturēšanās pieteikuma noraidīšanas iemesliem. Tādējādi minētajā tiesību normā ir paredzēts, ka nepatiesas vai maldinošas informācijas vai viltotu vai falsificētu dokumentu izmantošana, kā arī krāpšana vai citu nelikumīgu līdzekļu izmantošana ir pamati ne tikai uzturēšanās atļaujas atsaukšanai, bet arī tās pieteikuma noraidīšanai. Tātad šie pamati abos gadījumos ir interpretējami vienādi. Kā to uzsvēra Nīderlandes valdība, šīs pašas tiesību normas lietderīgā iedarbība prasa, lai dalībvalstis varētu noraidīt ģimenes locekļu ieceļošanas un uzturēšanās pieteikumu tādēļ, ka šī pieteikuma pamatojumam ir iesniegti viltoti vai falsificēti dokumenti, pat ja šis ģimenes loceklis nezināja par šo dokumentu viltoto vai falsificēto raksturu.

46 Visupirms tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā apgādātājs ir īstenojis krāpšanu, ņemot vērā apgādnieka centrālo nozīmīgumu ar Direktīvu 2003/86 ieviestajā sistēmā, šajā direktīvā izvirzītajiem mērķiem un loģikai, kas ir tās pamatā, ir atbilstoši tas, ka šī krāpšana nelabvēlīgi ietekmē ģimenes atkalapvienošanās procesu un ka tā it īpaši skar šī apgādnieka ģimenes locekļiem piešķirtās uzturēšanās atļaujas, arī tad, ja pēdējie minētie nav zinājuši par īstenoto krāpšanu.

47 Proti, no Direktīvas 2003/86 4. apsvēruma izriet, ka tās galvenais mērķis ir atvieglot trešo valstu pilsoņu, proti, apgādnieku, integrāciju dalībvalstīs, atļaujot tiem dzīvot ģimenē, ģimenei atkalapvienojoties (spriedums, 2016. gada 21. aprīlis, *Khachab*, C-558/14, EU:C:2016:285, 26. punkts un tajā minētā judikatūra). No šī mērķa, kā arī no šīs direktīvas, lasot to kopsakarā, it īpaši no tās 13. panta 3. punkta un 16. panta 3. punkta, izriet, ka, iekams attiecīgie ģimenes locekļi, pamatojoties uz minētās direktīvas 15. pantu, nav ieguvuši patstāvīgas uzturēšanās tiesības, viņu uzturēšanās tiesības ir atvasinātas no attiecīgā apgādnieka tiesībām, kuru mērķis ir veicināt pēdējā minētā integrāciju. Šādos apstākļos dalībvalstij ir jāvar uzskatīt, ka apgādnieka īstenota krāpšana ietekmē ģimenes atkalapvienošanās procesu kopumā – it īpaši šī apgādnieka ģimenes locekļu atvasinātās uzturēšanās tiesības, un uz šī pamata atsaukt minēto ģimenes locekļu uzturēšanās atļauju, lai arī šie pēdējie minētie nezināja par īstenoto krāpšanu. Tas tā ir vēl jo vairāk tad, ja, kā izskatāmajā lietā, īstenotā krāpšana ietekmē apgādnieka uzturēšanās tiesību likumīgumu.

48 Šajā ziņā ir jāpiebilst, ka saskaņā ar Direktīvas 2003/86 1. pantu tās mērķis ir paredzēt nosacījumus ģimenes atkalapvienošanās tiesību īstenošanai attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi uzturas dalībvalstu teritorijā. No tā izriet, ka šīs tiesības ir piešķirtas šādiem valstspiederīgajiem, un tas ir apstiprināts ar šīs direktīvas 2. panta d) punktā ietvertā "ģimenes atkalapvienošanās" jēdziena definīciju. Attiecībā uz tādu trešās valsts valstspiederīgo kā tēvs pamatlietā, kuram ar atpakaļejošu spēku ir atsaukta viņa uzturēšanās atļauja tādēļ, ka tā ir iegūta krāpnieciski, nevar tikt uzskatīts, ka tas

dalībvalsts teritorijā uzturas likumīgi. *A priori* tātad ir pamatoti, ka šāds valstspiederīgais nevar izmantot minētās tiesības un ka, pamatojoties uz minēto direktīvu, viņa ģimenes locekļiem piešķirtās uzturēšanās atļaujas var tikt atsauktas.

49 Izskatāmajā lietā netiek apstrīdēts, pirmkārt, ka tēvs, kurš, lai pierādītu, ka viņam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi, lai uzturētu sevi un savas ģimenes locekļus, ir iesniedzis falsificētas nodarbinātības izziņas, ir īstenojis krāpšanu un, otrkārt, ka šīs izziņas ir iesniegtas, lai saņemtu viņa ģimenes locekļu, proti, mātes un dēla, uzturēšanās atļaujas, kaut gan pēdējie minētie par minēto izziņu krāpniecisko raksturu nezināja.

50 Šādos apstākļos no Direktīvas 2003/86 16. panta 2. punkta a) apakšpunkta tiesību normu interpretācijas, kas ir ietverta šī sprieduma 43. punktā, izriet, ka tēva īstenotā krāpšana un viltotu vai falsificētu nodarbinātības izziņu izmantošana, lai pierādītu, ka tēvam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi šīs direktīvas 7. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, *a priori* var pamatot mātes un dēla uzturēšanās atļauju, kas saņemtas, pamatojoties uz minēto direktīvu, atsaukšanu.

51 Tādējādi, kā ģenerāladvokāts ir norādījis savu secinājumu 27. un 28. punktā, uzturēšanās atļaujas atsaukšana, piemērojot Direktīvas 2003/86 16. panta 2. punkta a) apakšpunktu, nevar notikt automātiski. Proti, no šajā tiesību normā ietverto vārdu "var [..] atsaukt" izmantošanas izriet, ka dalībvalstīm attiecībā uz šo atsaukšanu ir piešķirta novērtējuma brīvība. Šajā ziņā attiecīgajai dalībvalstij saskaņā ar šīs direktīvas 17. pantu vispirms ir jāveic individualizēta attiecīgā ģimenes locekļa situācijas pārbaude, īstenojot līdzsvarotu un saprātīgu visu iesaistīto interešu izvērtējumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 6. decembris, O u.c., C-356/11 un C-357/11, EU:C:2012:776, 81. punkts, kā arī 2016. gada 21. aprīlis, *Khachab*, C-558/14, EU:C:2016:285, 43. punkts).

52 Saskaņā ar šo pēdējo minēto pantu minētajai dalībvalstij ir pienācīgi jāņem vērā šīs personas ģimenes attiecību veids un pastāvības, viņa uzturēšanās laiks tās teritorijā, kā arī – it īpaši attiecībā uz uzturēšanās atļaujas atsaukšanas pasākumu – minētās personas ģimenes, kultūras vai sociālo saišu ar savu izcelsmes valsti esamība.

53 Turklāt, kā izriet no Direktīvas 2003/86 2. apsvēruma, tādi pasākumi attiecībā uz ģimeņu atkalapvienošanos kā ģimenes locekļiem izsniegto uzturēšanās atļauju atsaukšanas pasākumi ir jānosaka saskaņā ar pamattiesībām, it īpaši tiesībām uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kas ir garantētas Hartas 7. pantā, kurā ir paredzētas tiesības, kas atbilst ECPAK 8. panta 1. punktā garantētajām tiesībām (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 4. marts, *Chakroun*, C-578/08, EU:C:2010:117, 44. punkts, kā arī 2012. gada 6. decembris, O u.c., C-356/11 un C-357/11, EU:C:2012:776, 75. un 76. punkts). Tātad, lai gan dalībvalstij ir piešķirta noteikta novērtējuma brīvība Direktīvas 2003/86 17. pantā paredzētās pārbaudes veikšanai, šī pārbaude ir jāveic, ievērojot Hartas 7. pantu.

54 Tādējādi, kā izskatāmajā lietā savu secinājumu 32. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, valsts kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā it īpaši mātes un dēla uzturēšanās Nīderlandē ilgums, vecums, kurā pēdējais minētais ir ieceļojis šajā dalībvalstī, un iespējamais apstāklis, ka viņš šajā valstī ir ticis audzināts un izglītots, kā arī ģimenes, ekonomisko, kultūras un sociālo saišu starp māti un dēlu un minēto dalībvalsti un tajā esamība. Tām ir jāņem vērā arī iespējama šādu saišu starp māti un dēlu un to izcelsmes valsti esamība, kas ir vērtējama, balstoties uz tādiem apstākļiem kā tostarp ģimenes loks šajā valstī, ceļojumi uz šo valsti vai uzturēšanās posmi tajā, vai arī minētās valsts valodas zināšanu līmenis.

55 Kā savu secinājumu 30. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, īstenojot savu vērtējumu, šīm iestādēm ir jāņem vērā arī apstāklis, ka izskatāmajā lietā māte un dēls paši nav atbildīgi par tēva īstenoto krāpšanu un ka viņi par to nezināja.

56 Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai pamatlietā aplūkotie lēmumi, ar kuriem valsts sekretārs ir atsaucis mātes un dēla uzturēšanās atļaujas, – ievērojot šī sprieduma 51.–55. punktā izklāstītos apsvērumus –, ir pamatoti un vai pēdējiem minētajiem, ņemot vērā šos apsvērumus, tomēr ir jāsaglabā šīs uzturēšanās atļaujas.

57 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2003/86 16. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka gadījumā, ja, lai saņemtu trešās valsts valstspiederīgā ģimenes locekļu uzturēšanās atļaujas, ir iesniegti falsificēti dokumenti, apstāklis, ka šie ģimenes locekļi nezināja par šo dokumentu krāpniecisko raksturu, nav šķērslis tam, ka attiecīgā dalībvalsts, piemērojot šo tiesību normu, atsauc šīs atļaujas. Tomēr saskaņā ar šīs direktīvas 17. pantu valsts kompetentajām iestādēm vispirms ir jāveic individualizēta šo ģimenes locekļu situācijas pārbaude, īstenojot līdzsvarotu un saprātīgu visu iesaistīto interešu izvērtējumu.

Par otro jautājumu

58 Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2003/109 9. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka tajā netiek pieļauts, ka dalībvalsts atsauc trešās valsts valstspiederīgajiem, piemērojot šo direktīvu, piešķirtu pastāvīgā iedzīvotāja statusu tādēļ, ka šis statuss ir iegūts, izmantojot falsificētus dokumentus, gadījumā, ja šie trešo valstu valstspiederīgie nezināja par šo dokumentu krāpniecisko raksturu.

59 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2003/109 4. panta 1. punktu dalībvalstis piešķir pastāvīgā iedzīvotāja statusu tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi un nepārtraukti tās teritorijā nodzīvojuši piecus gadus. Tomēr šī statusa iegūšana nav automātiska. Proti, saskaņā ar šīs direktīvas 7. panta 1. punktu attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam šajā nolūkā ir jāiesniedz pieteikums tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā viņš dzīvo, turklāt šim pieteikumam ir jāpievieno dokumentāri pierādījumi, kuri apliecina, ka viņš atbilst minētās direktīvas 4. un 5. pantā izklāstītajiem nosacījumiem. It īpaši saskaņā ar šīs pašas direktīvas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu viņam ir jāpierāda, ka tam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi, lai uzturētu sevi un savus ģimenes locekļus, neizmantojot attiecīgās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu.

60 Direktīvas 2003/109 8. panta 1. punktā ir noteikts, ka pastāvīgā iedzīvotāja statuss ir pastāvīgs saskaņā ar šīs direktīvas 9. pantu.

61 Šajā ziņā minētās direktīvas 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka pastāvīgajam iedzīvotājam vairs nav tiesību saglabāt šo statusu, ja tiek atklāts, ka minētais statuss ir iegūts krāpnieciski. Tomēr šajā tiesību normā nav identificēta persona, kurai ir bijusi jāīsteno krāpšana, nedz arī tajā ir prasīts, ka attiecīgajam iedzīvotājam ir bijis par to jāzina.

62 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ieinteresētās personas nedrīkst krāpnieciskā nolūkā atsaukties uz Savienības normām, jo krāpšanas aizlieguma princips ir Savienības tiesību vispārējs princips, kas ir jāievēro ieinteresētajām personām (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c., C-359/16, EU:C:2018:63, 48. un 49. punkts, kā arī 2018. gada 11. jūlijs, Komisija/Beļģija, C-356/15, EU:C:2018:555, 99. punkts). Tiesību vai priekšrocības atteikums vai atsaukšana krāpniecisku faktu dēļ ir vienīgi sekas konstatējumam, ka krāpšanas gadījumā objektīvie apstākļi, kas prasīti, lai iegūtu šīs tiesības, patiesībā nav izpildīti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 22. novembris, *Cussens* u.c., C-251/16, EU:C:2017:881, 32. punkts).

63 Turklāt no Direktīvas 2003/109 2., 4., 6. un 12. apsvēruma izriet, ka tās mērķis ir garantēt trešo valstspiederīgo, kas pastāvīgi un likumīgi ir apmetušies dalībvalstīs uz dzīvi, integrāciju (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 17. jūlijs, *Tahir*, C-469/13, EU:C:2014:2094, 32. punkts; 2015. gada 4. jūnijs, P un S, C-579/13, EU:C:2015:369, 46. punkts, kā arī 2015. gada 2. septembris, *CGIL* un *INCA*, C-309/14, EU:C:2015:523, 21. punkts) un šajā nolūkā tuvināt šo valstspiederīgo tiesības tām,

kādas ir Savienības pilsoņiem, it īpaši ieviešot vienlīdzīgu attieksmi ar savienības pilsoņiem dažādos ekonomikas un sociālos jautājumos. Tādējādi pastāvīgā iedzīvotāja statuss personai, kura to ir ieguvusi, ļauj saņemt vienlīdzīgu attieksmi Direktīvas 2003/109 11. pantā minētajās jomās ar šajā pantā paredzētajiem nosacījumiem. Atbilstoši šīs direktīvas 14. panta 1. punktam šis statuss attiecīgajam pastāvīgajam iedzīvotājam dod arī tiesības vairāk nekā trīs mēnešus uzturēties citu dalībvalstu teritorijā, kas nav tās dalībvalsts teritorija, kura viņam šo statusu ir piešķīrusi, saskaņā ar minētās direktīvas III nodaļā noteiktajiem nosacījumiem, un atbilstoši šīs pašas direktīvas 21. pantam viņam tajā ir tiesības uz tās 11. pantā norādīto vienlīdzīgo attieksmi.

64 Ievērojot visaptverošās tiesības, kuras tādējādi ir saistītas ar pastāvīgā iedzīvotāja statusu, dalībvalstīm ir jāvar efektīvi apkarot krāpšanu, atsaucot tā saņēmēja pastāvīgā iedzīvotāja statusu, kas balstīts uz krāpšanu.

65 No iepriekš izklāstītā izriet, ka neviens nevar prasīt, lai tiktu saglabātas ar krāpšanās palīdzību atbilstoši Direktīvai 2003/109 iegūtās tiesības, neatkarīgi no tā, vai šo krāpšanu ir vai nav īstenojis šo tiesību saņēmējs un vai viņš par to ir zinājis, jo noteicošais elements it tas, ka minēto tiesību iegūšana ir krāpšanas rezultāts.

66 No tā izriet, ka Direktīvas 2003/109 9. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir piemērojams visos gadījumos, kad pastāvīgā iedzīvotāja statuss ir iegūts, pamatojoties uz krāpšanu, t.i., kad šīs iegūšanas pamatā ir krāpšana, neatkarīgi no personas, kura šo krāpšanu ir īstenojusi, un neatkarīgi no tā, vai minētais iedzīvotājs par to zināja.

67 It īpaši šī tiesību norma ir piemērojama tad, ja, kā tas ir pamatlietā, attiecīgais iedzīvotājs pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanas nolūkā ir iesniedzis falsificētus dokumentus, lai pierādītu, ka viņam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi, lai uzturētu sevi un savas ģimenes locekļus, un tas tā ir pat tad, ja viņš nav bijis krāpšanas īstenotājs vai nav zinājis par šo dokumentu krāpniecisko raksturu. Proti, šādā gadījumā šāda statusa iegūšana ir balstīta tieši uz šo krāpšanu, kā rezultātā tā noteikti ietekmē minēto statusu.

68 Šo secinājumu neatspēko judikatūra, kas izriet no 2008. gada 18. decembra sprieduma *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744), uz kuru atsaucas iesniedzējtiesa.

69 Šajā spriedumā Tiesa uzskatīja, ka no brīža, kad Turcijas izcelsmes darba ņēmēja ģimenes locekļi ir ieguvuši patstāvīgas uzturēšanās tiesības atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajai daļai, šīs tiesības vairs nevar tikt apšaubītas tādu pārkāpumu dēļ, kas pagātnē ietekmējuši šī darba ņēmēja uzturēšanās tiesības, proti, pārkāpumu, kas attiecīgajā gadījumā izriet no pēdējā minētā krāpnieciskās rīcības, dēļ (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 18. decembris, *Altun*, C-337/07, EU:C:2008:744, 56., 57. un 59. punkts). Tādējādi Tiesa būtībā ir nospriedusi, ka krāpšana, kura ietekmē Turcijas izcelsmes darba ņēmēja uzturēšanās tiesības, nevar ietekmēt viņa ģimenes locekļu patstāvīgās uzturēšanās tiesības.

70 Tomēr ir jānorāda, ka pamatlietas apstākļi atšķiras no tās lietas apstākļiem, kurā ticis pasludināts minētais spriedums. Proti, atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajai daļai Turcijas izcelsmes darba ņēmēja ģimenes locekļi saņem patstāvīgas uzturēšanās tiesības pēc tam, kad tie uzņēmējā dalībvalstī ir uzturējušies trīs gadus, turklāt šim nolūkam nav jāiesniedz pieteikums. Līdz ar to Tiesa nav lēmusi par sekām, kādas būtu radušās saistībā ar attiecīgo personu tiesībām, ja šāda pieteikuma pamatojumā būtu izmantoti falsificēti dokumenti.

71 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka pamatlietā aplūkotie lēmumi, ar kuriem valsts sekretārs atsauca mātes un dēla pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļaujas, tieši ir balstīti uz faktu, ka, it īpaši, lai pamatotu mātes un dēla pieteikumus pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai, ir iesniegtas

krāpnieciskas tēva nodarbinātības izziņas, lai liktu domāt, ka viņiem ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi, jo, kā tas tika norādīts šī sprieduma 59. punktā, šāda statusa iegūšana bija iespējama, pamatojoties vienīgi uz šādu pieteikumu.

72 No iepriekš izklāstītā izriet, ka saskaņā ar Direktīvas 2003/109 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu, trešās valsts valstspiederīgais zaudē šajā direktīvā paredzēto pastāvīgā iedzīvotāja statusu, ja ir pierādīts, ka šī statusa iegūšana ir balstīta uz falsificētiem dokumentiem, pat ja šis valstspiederīgais nezināja par šo dokumentu krāpniecisko raksturu.

73 Tomēr pastāvīgā iedzīvotāja statusa zaudēšana pati par sevi nenozīmē, ka attiecīgā persona zaudē arī uzturēšanās tiesības uzņemošajā dalībvalstī, uz kā pamata šī persona ir iesniegusi pieteikumu šī statusa saņemšanai saskaņā ar Direktīvas 2003/109 7. panta 1. punktu un ir saņēmusi to saskaņā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punktu, neatkarīgi no tā, vai šīs uzturēšanās tiesības ir iegūtas atbilstoši valsts tiesībām vai Savienības tiesībām. Tātad šī zaudēšana, kā tas izriet no Direktīvas 2003/109 9. panta 7. punkta, automātiski nenozīmē arī izraidīšanu no šīs dalībvalsts teritorijas. Gadījumā, kad, kā tas ir pamatlietā, attiecīgās personas, proti, māte un dēls, ir saņēmušas pastāvīgā iedzīvotāja statusu, pamatojoties uz atbilstoši Direktīvai 2003/86 piešķirtajām uzturēšanās tiesībām, kā tas ir izklāstīts šī sprieduma 56. punktā, iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai saskaņā ar šīs direktīvas 17. pantu šīm personām ir jāsaglabā uzturēšanās atļaujas, kuras tām ir izsniegtas saskaņā ar šo direktīvu.

74 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2003/109 9. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka gadījumā, ja pastāvīgā iedzīvotāja statuss trešās valsts valstspiederīgajiem ir piešķirts, pamatojoties uz falsificētiem dokumentiem, apstāklis, ka šie valstspiederīgie nezināja par šo dokumentu krāpniecisko raksturu, nav šķērslis tam, ka attiecīgā dalībvalsts, piemērojot šo tiesību normu, atsauc šo statusu.

Par tiesāšanās izdevumiem

75 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) Padomes Direktīvas 2003/86/EK (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos 16. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka gadījumā, ja, lai saņemtu trešās valsts valstspiederīgā ģimenes locekļu uzturēšanās atļaujas, ir iesniegti falsificēti dokumenti, apstāklis, ka šie ģimenes locekļi nezināja par šo dokumentu krāpniecisko raksturu, nav šķērslis tam, ka attiecīgā dalībvalsts, piemērojot šo tiesību normu, atsauc šīs atļaujas. Tomēr saskaņā ar šīs direktīvas 17. pantu valsts kompetentajām iestādēm vispirms ir jāveic individualizēta šo ģimenes locekļu situācijas pārbaude, īstenojot līdzsvarotu un saprātīgu visu iesaistīto interešu izvērtējumu.

2) Padomes Direktīvas 2003/109/EK (2003. gada 25. novembris) par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji, 9. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka gadījumā, ja pastāvīgā iedzīvotāja statuss trešās valsts valstspiederīgajiem ir piešķirts, pamatojoties uz falsificētiem dokumentiem, apstāklis, ka šie valstspiederīgie nezināja par šo dokumentu krāpniecisko raksturu, nav šķērslis tam, ka attiecīgā dalībvalsts, piemērojot šo tiesību normu, atsauc šo statusu.

[Paraksti]